

T.Ç.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1988/27

KARAR NO : 1988/27

+

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanık : Fahri Yüksel

O L A Y : 7/6/1979 günü siyasal-ideolojik görüş ayrılığı nedeniyle Ma-

latya'da Oral Çelik tarafından ateş edilerek öğretmen Nevzat Yıldırım'ın öldürülmesi, Mustafa Cankul'un yaralanması eylemine ÜGD mensubu olan sanığın da iştirak ettiği ileri sürülerek, TCK.nun 149/1., 173/son., 448., 62. ve 6136 sayılı Kanununun 13/1. maddeleri uyarınca tecziyesini içeren Elazığ Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Savcılığı'nın 3/8/1982 günlü, 138-100 sayılı iddianamesi ile kamu davası açılmıştır.

Elazığ Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Mahkemesi; 17/2/1984 gününde, 1984/115-33 sayı ile; sanığın sabit olmayan tüm suçları yönünden beraatine karar vermiştir.

Bu kararın müdahil ve askeri savcılık tarafından aleyhe temyiz edilmesi üzerine, Askerî Yargıtay 4. Dairesi; 2/4/1985 gününde, 1985/36-105 sayı ile; sanığın Nevzat Yıldırım'ın öldürülmesi ve Mustafa Cankul'un yaralanması olayına iştirak ettiği yolunda deliller bulunduğu halde, beraat kararı verilmesinde yasal isabet bulunmadığı gerekçesiyle hükmün bozulmasına karar vermiştir.

Böylece, sanığın TCK.nun 149. maddesi ile tecziyesi istemiyle açılan davadan ötürü verilen beraat kararı kesinleşmiştir.

Sanığın öldürme ve yarala^{ma} ve ruhsatsız silah taşıma suçlarından ötürü verilen beraat kararının bozulması üzerine, dosya Elazığ Sıkıyönetim Askerî Mahkemesine dönmüş ve bu mahkemece, 19/12/1985 gününde, 1985/79-164 sayı ile; sanığın Nevzat Yıldırım'ı öldürmeye iştirak suçundan TCK.nun 448., 65/3., 59 ve Mustafa Cankulu öldürmeye teşebbüs suçuna iştiraktan TCK.nun 448., 62., 65/3., 59. maddeleriyle ve ruhsatsız silah bulundurma suçundan 6136 sayılı Kanunun 13/1. maddesi uyarınca mahkûmiyetine karar verilmiştir.

Bu mahkûmiyet hükmünün sanık tarafından temyiz edilmesi üzerine, Askerî Yargıtay 4. Dairesi; 8/7/1986 gününde, 1986/78-190 sayı ile; mahkûmiyet hükmünün onanmasına karar vermiştir. Ancak bu onama kararına karşı Askerî Yargıtay Başsavcılığınca itirazda bulunulması üzerine, Askerî Yargıtay Daireler Kurulu, 4/12/1986 gününde, 1986/91-120 sayı ile; noksan soruşturma ile mahkûmiyet kararı verilmesi yolsuz olduğundan, onamaya ilişkin daire kararının kaldırılmasına ve yerel mahkeme hükmünün bozulmasına karar vermiştir.

Bu bozma üzerine Elazığ Sıkıyönetim Askerî Mahkemesi davayı 1987/4 esas sayısına kaydederek yargılamaya devam etmiş ve bu arada Elazığ'da sıkıyönetim mahkemesinin 15/3/1987 tarihinde kaldırılması üzerine, dosya Diyarbakır Sıkıyönetim Askerî Mahkemesi'ne intikal etmiş ve Diyarbakır Sıkıyönetim 1 Nolu Askerî Mahkemesi; 1/12/1987 gününde, 1987/98-286 sayı ile; hernekadar atılı suçta ait davanın sıkıyönetim askerî mahkemesinde görülmesi gerektiğinde şüphe yok ise de/^{bu} suçun Malatyada yani Diyarbakır Sıkıyönetim Askerî Mahkemesi'nin yetki sahası dışında işlendiği ve Diyarbakır Sıkıyönetim Askerî Mahkemesi'nin tabii hakim prensibinin doğal sonucu olarak, sadece kendi yargı çevresinde işlenen suçlara bakmakla mükellef olduğunu bu davanın kendi mahkemesinde görülen bir davaya bağlantılı da bulunmadığını ve davanın adli yargı yerinde görülmesi gerektiğini belirterek, görevsizlik kararı vermiştir.

Malatya Ağır Ceza Mahkemesi; 29/1/1988 gününde, 1988/42-15 sayı ile; 1402 sayılı Kanunun 23. maddesi gereğince, sıkıyönetim kaldırılmış olsa dahi, sıkıyönetim askerî mahkemelerinin ellerindeki davaları sonuçlandırınca kadar görev ve yetkilerinin devam edeceğini ve kanunen suçun işlendiği yer dışındaki başka bir sıkıyönetim komutanlığı nezdindeki mahkemeye davanın devrinin de mümkün bulunduğunu, bu nedenle davanın Diyarbakır Sıkıyönetim 1 Nolu Askerî Mahkemesi'nde görülerek sonuçlandırılması gerektiğini belirterek görevsizlik kararı vermiştir.

Her iki mahkemenin kesinleşen görevsizlik kararları arasında, 2247 sayılı Kanunun 14. maddesinde belirlenen olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş ve dosya Malatya C. Savcılığının 27/4/1988 günlü, 1988/188 sayılı yazısıyla Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE: Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Muammer Turan'ın Başkanlığında, Mebrure Gözdemir, Adnan Hamzaoğulları, Uzel Kızılkılıç, Ersin Eserol, Nursafa Pandar, Dr. Önder Ayhan'ın katılmaları ile yaptığı 30.5.1988 günlü toplantıda geçici raportör Hakim İsmet Köker'in raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, toplantıya Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Bekir Mavioğlu ile Askerî Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Yüksel Özyüksel'in davada askerî yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Sanığa atılı suçlar, Malatya'da sıkıyönetimin ilân edildiği 26/12/1978 gününden sonra, 7/6/1979 tarihinde işlenmiştir.

Bu suçlar siyasal-ideolojik görüş ayrılığından kaynaklandığından sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine ilişkin olup, 1402 sayılı Kanunun 15. maddesi kapsamında girdiği cihetle, esas olarak davanın görülmesi sıkıyönetim askerî mahkemelerinin görev ve yetki alanına girer niteliktedir.

Nitekim, Malatya ilinin sıkıyönetim bölgesi yönünden bağlı olduğu Elazığ Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Savcılığınca sıkıyönetimin devam ettiği, 3/8/1982 tarihinde Elazığ Sıkıyönetim Askerî Mahkemesi'ne kamu davası açılarak görülmeye devam edilmiştir. Ancak Elazığ'da sıkıyönetim uygulaması 19/3/1986 gününde kaldı-

rılmış ve daha sonra da Milli Savunma Bakanlığının 26/2/1987 günlü ve Ad. 39.1.87. Şb. 2. Synt. (1978)A-2 sayılı emri ile, 15/3/1987 tarihinden geçerli olmak üzere Elazığ Sıkıyönetim Askerî Mahkemesi kaldırılarak, bu mahkemede son soruşturması devam eden dava dosyalarının Diyarbakır Sıkıyönetim Askerî Mahkemesi'ne gönderilmesi üzerine, Diyarbakır Sıkıyönetim 1 Nolu Askerî Mahkemesi'nde davaya bir süre bakılarak 1/12/1987 tarihinde bazı düşüncelerle görevsizlik kararı verilmiş bulunmaktadır.

Bu davada görevli yargı yerinin tesbiti için, davanın görülmesi sırasında Elazığ Sıkıyönetim Mahkemesi'nin Milli Savunma Bakanlığınca kaldırılması ve dosyaların Diyarbakır Sıkıyönetim Mahkemesi'ne intikal etmesi sebebiyle öncelikle 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununun, sıkıyönetim mahkemelerinde uygulanacak usul hükümlerini belirten 18. maddesinin ve dava görülürken Diyarbakır'da 19/7/1987 tarihinde sıkıyönetim kaldırılmış olduğundan, sıkıyönetimin kaldırılması halinde sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görev ve yetkisini belirleyen 23. maddesinin incelenmesi gerekir.

1402 sayılı Kanunun 18/a. maddesinde "sıkıyönetim bölgesi dışında işlenen suçlarla ilgili davalara ilişkin sıkıyönetim askeri mahkemelerinin yetki sınırları sıkıyönetim ilanını müteakip Milli Savunma Bakanlığınca genel hükümlere göre saptanır ve ilân olunur." denilerek sıkıyönetim mahkemelerinin yetki sınırlarını saptama görevi Milli Savunma Bakanlığınca verilmiş bulunmaktadır. Aynı Kanunun 23/1. maddesinde "sıkıyönetimin kaldırılması durumunda sıkıyönetim askeri mahkemelerinde görülmekte bulunan davalar sonuçlandırılıncaya kadar bu mahkemelerin görev ve yetkileri devam eder. Bu mahkemelerin hangi komutanlık nezdinde göreve devam edeceği 353 sayılı Askerî Mahkemeleri Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanunundaki yöntemle göre tesbit edilir. Adı geçen mahkemeler 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu hükümlerini uygular" denilmiştir.

Bu itibarla, Milli Savunma Bakanlığınca 1402 sayılı Kanunun 18. maddesi uyarınca Elazığ' da sıkıyönetimin kaldırılmasından sonra lağvedilen mahkemede davaların Diyarbakır Sıkıyönetim Mahkemesinde görülmesi yolunda yetki saptanmış olmasına ve 1402 sayılı Kanunun 23. maddesi uyarınca Diyarbakır Sıkıyönetim 1 Nolu Askerî Mahkemesi'nin elindeki davayı sonuçlandırılıncaya kadar görev ve yetkisi devam etmiş bulunmasına ve atılı suçların niteliği itibarıyla sıkıyönetim askeri mahkemelerinde görülmesi gereken suçlardan bulunmasına göre, davanın sıkıyönetim askeri mahkemesinde görülmesi ve bu nedenle Diyarbakır Sıkıyönetim 1 Nolu Askerî Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerekir.

....//....

SONUÇ: Anlaşmazlığın, niteliğine göre Askerî Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine, bu nedenle Diyarbakır Sıkıyönetim 1 Nolu Askerî Mahkemesi'nin 1/12/1987 günlü, 1987/98-286 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, 30/5/1988 gününde, kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
Muammer Tuğral

Üye
Mebrure Gözdemir

Üye
Adnan Hamzaoğulları Üzel Kızılkılıç

Üye
Ersin Eserol

Üye
Nursafa Pandar

Üye
Dr.Önder Ayhan

Bu karar Resmi gazete'de
yayınlanmıştır.

Başkan